

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2022. GODINU

Mart 2023.

Sadržaj:

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE	3
1.1. Djelatnost Fonda	3
1.2. Organizacija i organi Fonda	4
1.3. Donatorska podrška za izgradnju kapaciteta	5
2. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA ZA INOVACIJE CRNE GORE	6
2.1. Inovacioni vaučeri	6
2.2. Kolaborativni grantovi za inovacije	9
3. MEĐUNARODNA SARADNJA	11
4. PROMOTIVNE AKTIVNOSTI FONDA ZA INOVACIJE CRNE GORE	13
5. PRAVNO-FINANSIJSKI ASPEKTI POSLOVANJA	14
5.1. Finansijski aspekt poslovanja	14
5.3. Pravni aspekt poslovanja Fonda	15

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE

Zakonski osnov za osnivanje Fonda za inovacije Crne Gore, društva sa ograničenom odgovornošću, sa-
držan je u članu 37 Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 82/20) i članu 272 Zakona
o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20). Zakonom o inovacionoj djelatnosti predviđeno
je osnivanje Fonda za inovacije koji predstavlja krovnu državnu instituciju u implementaciji mjera i pro-
grama inovacione politike namijenjene malom i srednjem preduzetništvu, kao i transferu tehnologija s
naučno-istraživačkih institucija na privredu.

Na osnovu člana 272 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20), Fond za inovacije
Crne Gore je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) kao društvo sa ograničenom
odgovornošću 14. septembra 2021. godine. Prema navedenom članu Zakona, podaci o nazivu i sjedištu
društva, imenima članova organa upravljanja i članovima drugih organa društva registrovanih u CRPS,
revizora i sekretara društva, ako postoji u društvu, datum donošenja osnivačkog akta, usvajanja statuta i
registracije društva sa ograničenom odgovornošću, objavljuju se u „Službenom listu Crne Gore“.

1.1. Djelatnost Fonda

Osnovna djelatnost Fonda za inovacije obuhvata sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem
i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju ino-
vativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora. Pored osnovne
djelatnosti, Fond obavlja i druge djelatnosti:

- sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odluka-
ma Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju;
- pružanje tehničke podrške Savjetu
- utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Društva;
- promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave,
odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija,
obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione
politike;
- podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz akti-
vnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- podsticanje javno-privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu
razvoja inovativnog preduzetništva;
- učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i ino-
vacijama;
- tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, među-
narodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera
tehnologija;
- nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Društva.

Fond za inovacije je nastao kao specijalizovana institucija koja okuplja unutrašnje i spoljne stručnjake
za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, finansiranje od strane EU, finansijsko upravljanje, evalu-

aciju projekata i praćenje potreba za sprovođenje Vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim kapacitetima crnogorskih preduzeća i podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Različiti programi Fonda treba da dovedu do efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšaju inovacije u privatnom sektoru.

1.2. Organizacija i organi Fonda

Analizom potreba za prvu godinu rada Fonda i raspoloživih sredstava obezbijedenih budžetom za 2022. godinu, tokom godine angažovano je 7 zaposlenih. Sa ovim brojem zaposlenih obezbijedeno je izvršavanje zadataka predviđenih Programom rada za 2022. godinu, a troškovi zarada su bili u saglasnosti sa planiranim operativnim troškovima za navedenu godinu.

Zahvaljujući donatorskoj podršci za izgradnju kapaciteta koja je Fondu bila dostupna tokom prve godine poslovanja, cijeli tim je kroz planirani program obuka u potpunosti osposobljen za izvršavanje specifičnih zadataka.

Kada je riječ o organima Društva, u Fondu su to Odbor direktora i Izvršni direktor. Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore u 2022. godini održao je ukupno 9 (devet) sjednica.

U toku 2022. godine Odbor je jednom promijenio svoj saziv, te je na sjednici Vlade Crne Gore, održanoj 31. marta 2022. godine doneseno rješenje (broj 04-1677-3) o imenovanju članova trećeg saziva Odbora direktora Fonda za inovacije i taj sastav se nije mijenjao tokom cijele godine.

Na sjednicama Odbora održanim u toku 2022. godine, Odbor direktora Fonda donio je sljedeće Odluke:

- Odluka o raspisivanju Javnog poziva za program Inovacionih vaučera;
- Odluka o raspisivanju Javnog poziva za kolaborativne grantove;
- Odluka o raspisivanju Javnog poziva za odabir članova Investicione komisije;
- Odluka o izboru članova Investicione komisije;
- Odluka o preraspodjeli sredstava.

Odbor direktora Fonda za inovacije, u toku 2022. godine usvojio je sljedeće pravilnike/izvještaje:

- Pravilnik o odobravanju inovacionih vaučera;
- Izvještaj o radu Fonda za inovacije za 2021. godinu;
- Pravilnik o radu Fonda za inovacije;
- Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju;
- Pravilnik o zaštiti zdravlja na radu;
- Pravilnik o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora;
- Pravilnik o evaluacionom procesu;
- Pravilnik o izradi, čuvanju, upotrebi i uništavanju pečata i štambilja;
- Pravilnik o načinu sprovođenja postupaka nabavki za neobveznike Zakona o javnim nabavkama;
- Pravilnik o troškovima reprezentacije;
- Pravilnik o naknadama za službena putovanja u inostranstvo;
- Pravilnik o čuvanju poslovne tajne;
- Politika rodne ravnopravnosti.

Kada je riječ o Izvršnom direktoru, Vlada je na sjednici održanoj 4. novembra 2021. godine imenovala dr Bojanu Femić Radosavić za izvršnu direktoricu Fonda na period od četiri godine.

1.3. Donatorska podrška za izgradnju kapaciteta

Razvoju i izgradnji kapaciteta Fonda značajnu podršku tokom 2022. godine pružali su Evropska Unija i UNDP (Program Ujedinjenih nacija za razvoj - sprovođenjem podrške finansirane od strane Kraljevine Norveške).

U dijelu podrške izgradnji kapaciteta Fonda, kroz ova dva projekta organizovane su različite obuke putem kojih su menadžment i osoblje Fonda stekli odgovarajuća znanja i vještine kako bi mogli razvijati i voditi kompleksne programe i projekte koji će biti finansirani kako iz državnog budžeta tako i iz Evropskih fondova. Tokom 2022. godine zaposleni Fonda su prošli cijeli niz specifičnih treninga i seminara na teme koje su vezane za pripremu grant šeme, implementaciju javnih poziva, transparentnost procesa selekcije projekata, kreiranje efikasnog okvira za monitoring za implementaciju projekata, mjerenje rezultata projekta, pravila državne pomoći, procedure nabavki, zaštita prava intelektualne svojine, IPA procedure i slično.

Fond je posredstvom UNDP-a dobio značajnu podršku za jačanje kapaciteta kroz projekat “Norveška za vas – Crna Gora”. Glavni zadatak projekta je da poveća efikasnost i efektivnost podrške koja se pruža razvoju i transformaciji mikro, malih i srednjih preduzeća. Okupljanjem svih uključenih strana na nacionalnom i lokalnom nivou, kroz ovaj program omogućena je razmjena iskustava, dobrih praksi i aspekata za poboljšanje, čime se doprinosi razvoju lokalne ekonomije, sa naročitim fokusom na digitalnu transformaciju, zelenu ekonomiju i inovacije. Projekat je usklađen sa relevantnim nacionalnim strategijama Crne Gore i Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija.

Tokom 2022. godine kroz program “Norveška za vas – Crna Gora” finansirane su sljedeće aktivnosti:

- Izrada tri programa podrške Fonda za inovacije: Inovacioni vaučeri, Kolaborativni grantovi za inovacije i Program podrške ranoj fazi razvoja startupova (izrada detaljnog programskog sadržaja uključujući kriterijume, indikatore učinka, ciljeve, itd. za svaki program) od kojih su prva dva uspješno realizovana u 2022. godini;
- Razvijena je moderna onlajn servisna platforma – www.programifonda.me na kojoj je postavljena dokumentacija za programske linije podrške Fonda;
- Izrađen je set najznačajnijih dokumenata i pravilnika neophodnih za nesmetano funkcionisanje Fonda;
- Intenzivne obuke i radionice s ciljem unapređenja administrativnih kapaciteta osoblja Fonda (priprema grant šeme i implementacija poziva za podnošenje predloga projekata, radionica o intelektualnoj svojini, obuka za pripremu projekata za kolaborativne grantove, IPA procedure i mogućnosti za međunarodnu saradnju i finansiranje iz EU programa);
- Jačanje kapaciteta Odbora direktora Fonda za inovacije (trening i studijska putovanja);
- Studijske posjete za zaposlene u Fondu i članove Odbora direktora (upoznavanje inovacionog sistema, sličnih fondova i najznačajnijih insitucija podrške razvoju inovacija u Srbiji, Sjevernoj Makedoniji i Kraljevini Norveškoj).

Podrškom Evropske Unije kroz IPA projekat “Tehnička pomoć za podršku implementaciji Strategije pametne specijalizacije” data je podrška uspostavljanju funkcionalnog inovacionog ekosistema zasnovanog na S3 konceptu kroz izgradnju institucionalnih kapaciteta i unapređenje inovacionih kapaciteta crnogorskih MMSP.

Dio aktivnosti u okviru ovog projekta usmjeren je na podršku osnivanju i izgradnji kapaciteta Fonda za inovacije Crne Gore u cilju omogućavanja dobrog upravljanja, kreiranja visoko relevantnih inovacionih programa koji omogućavaju usklađenost sa najsavremenijim evropskim smjernicama i politikama u

oblasti inovacija kao što su javne nabavke, propisi EU o državnoj pomoći, prava intelektualne svojine i sl. Tako su kroz ovaj projekat angažovani međunarodni konsultanti za upravljanje programima, državnu pomoć i javne nabavke. Održan je i niz obuka tokom 2022. godine, kao što su: Inovacijska politika i S3 (mart 2022.), Izrada uputstva za podnosiocima prijave (maj 2022.), Monitoring projekata i evaluacija učinka programa (maj 2022.), Javne nabavke za obveznike i neobveznike Zakona o javnim nabavkama (jun 2022.), Evaluacija inovativnih projekata (jun 2022.), Uslovi za dodjelu državne pomoći (jul 2022.), Kontrola sprovedenih nabavki neobveznika Zakona o javnim nabavkama (oktobar 2022.) i Dizajn inovativnih programa (decembar 2022.). Pored toga, konsultanti angažovani kroz ovaj program podrške su izradili dokumentaciju za dva programa podrške koja će biti sprovedena tokom 2023. godine: Programska linija za jačanje inovativnosti novoosnovanih ili postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća i Programska linija „dokaza koncepta“.

2. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA ZA INOVACIJE CRNE GORE

Fond za inovacije je tokom 2022. godine pokrenuo svoje prve linije podrške inovativnoj zajednici u Crnoj Gori. Od 1 milion Eura koje je Fond dobio iz državnog budžeta, **770.000 EUR** je opredijeljeno za realizaciju dvije programske linije.

Naziv Programa Fonda	Planirani iznos sredstava	Kratak opis programa
	100.000 €	Grantovi - vaučeri za preduzeća u vrijednosti do 8.000 EUR. Poziv objavljen 5. aprila 2022. godine
	670.000 €	Grantovi za preduzeća u vrijednosti do 100.000 EUR. Poziv objavljen 28. juna 2022. godine. Budžet ove programske linije uključuje i troškove evaluacije

Tabela 1: Programske linije Fonda u 2022 godini

2.1. Inovacioni vaučeri

Inovacioni vaučeri su jednostavan, brz i efikasan finansijski podsticaj namijenjen mikro, malim i srednjim preduzećima (MSP), sa ciljem da se podigne nivo inovativnosti njihovih proizvoda i unaprijedi njihova konkurentnost na tržištu koristeći specijalizovane usluge naučnoistraživačkih ustanova (NIU). Cilj vaučera jeste da finansijski podstaknu MSP da sarađuju sa NIU na komercijalno primjenjivim naučnoistraživačkim naporima, kako bi svoje proizvode, usluge i radne procese učinili konkurentnijim na tržištu.

Javni poziv za Program inovacionih vaučera otvoren je 05.04.2022. godine, sa opredijeljenim budžetom u iznosu od **100.000 EUR**. Maksimalan iznos inovacionog vaučera iznosi **8.000 EUR**, gdje se jednim vaučerom može pokriti najviše 80% ukupnog iznosa fakturisane usluge, koja uključuje porez na datum vrijednost (PDV). Korisnik vaučera u obavezi je da sufinansira preostali iznos ukupnih troškova usluge – minimum 20% iste.

Program Inovacionih vaučera usklađen je sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore tako što je najmanje 70% dostupnog budžeta Fonda planirano da se usmjeri na prijave koje dolaze iz S3 priorite-

tnih oblasti, dok se do 30% planira opredijeliti za sve ostale oblasti, u zavisnosti od kvaliteta dostavljenih prijava.

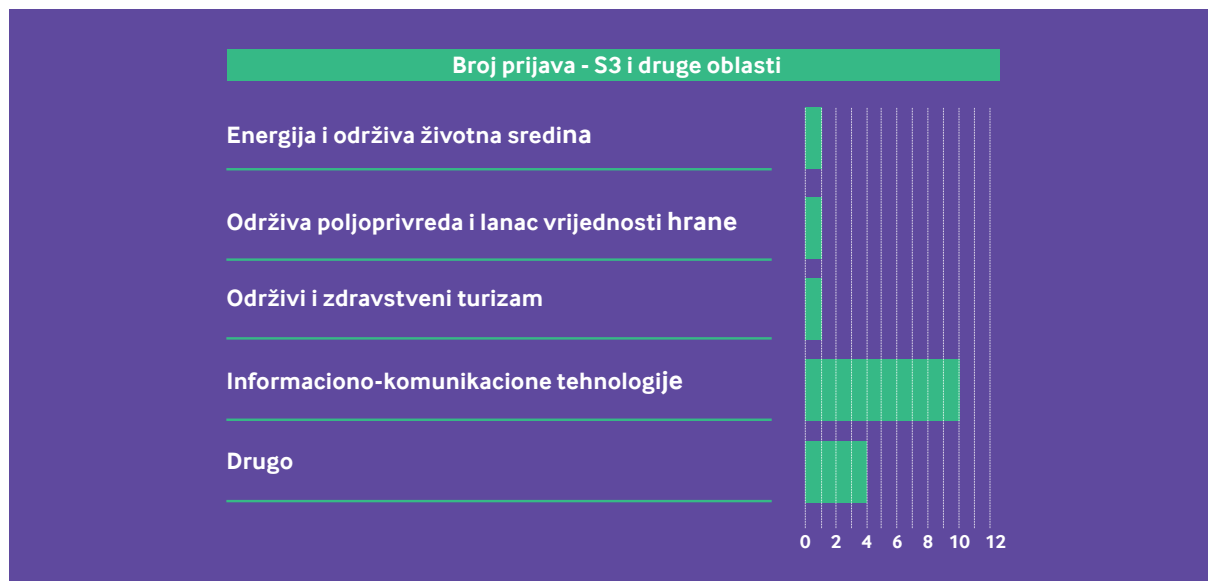
Fond za inovacije Crne Gore organizovao je niz info dana sa ciljem promocije Programa: u Podgorici, Nikšiću, Baru i Bijelom Polju, a paralelno se prezentacija Programa vršila na brojnim univerzitetima.

Program inovacionih vaučera na snazi je do utroška opredijeljenih sredstava. Tokom 2022.godine, od ukupno 17 prijava pristiglih po Javnom pozivu, 10 je odobrenih, a 7 odbijenih prijava. Iskorišćenost raspoloživog budžeta je **71.016 EUR** (71,016%).

TABELARNI PREGLED ODOBRENIH PRIJAVA							
Br.	Nosilac prijave	Partner - NIU	Naziv prijave	Prioritetna oblast	Iznos odobrenog vaučera	Sufinansiranje korisnika	Isplaćena sredstva u 2022.
1.	DRUŠTVO ZA PROJEKTOVANJE, GRAĐENJE, INŽENJERING "GEOT" D.O.O. PODGORICA	GRAĐEVINSKI FAKULTET UCG	Ispitivanje smičuće otpornosti mekih stijenskih masa po diskontinuitetu	Građevinarstvo	7,956.20	1,990.00	7,956.20
2.	"INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO " D.O.O. PODGORICA	GRAĐEVINSKI FAKULTET UCG	Laboratorijsko i numeričko ispitivanje veze rigla stub u aluminijumskim konstrukcijama radi definisanja izraza za određivanje nosivosti veze	Građevinarstvo	7,284.20	2,426.05	7,284.20
3.	PRIVATNA ZDRAVSTVENA USTANOVA NAŠA MEDICINA	ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET UCG	Uvođenje softverskog rješenja za unapređenje organizacije medicinske rada u Crnoj Gori	Informaciono-komunikacione tehnologije	3,388.00	5,057.80	
4.	DRUŠTVO ZA GRAFIČKE USLUGE I PROMET "ART-GRAFIKA" D.O.O. NIKŠIĆ	MAŠINSKI FAKULTET UCG	Izrada i ispitivanje eksperimentalnih uzoraka dobijenih 3D štampom	Energija i održiva životna sredina	7,999.55	1,999.89	
5.	ASPIRANO D.O.O. PODGORICA	FAKULTET ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE, UNIVERZITET MEDITERAN	E-zdravstveni konsultant	Održivi i zdravstveni turizam	6,388.80	1,597.20	
6.	LOGATE D.O.O. PODGORICA	EKONOMSKI FAKULTET UCG	Studija izvodljivosti na temu	Informaciono-komunikacione tehnologije/Energija i održiva životna sredina	7,338.49	1,834.60	
7.	BIXBIT D.O.O. BIJELO POLJE	ELEKTROTEHNIČKI FAKULTET UCG	ChargeGate kao startup Unapređenje sistema za detekciju i prepoznavanje registriranih oznaka upotrebom dubokog učenja	Informaciono-komunikacione tehnologije	7,998.78	1,999.69	
8.	PROFESSIONAL CONSULTING MNE d.o.o.	FAKULTET ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE UNIVERZITET MEDITERAN	Izrada digitalne platforme	Informaciono-komunikacione tehnologije	6,879.57	1,719.90	
9.	MODRONE d.o.o.	GRAĐEVINSKI FAKULTET UCG	Validacija geosenzorske tehnologije za praćenje pomjeranja klizišta na lokaciji Topliš iznad Budve	Informaciono-komunikacione tehnologije	7,782.72	1,945.68	
10.	Permakultura.me-Akademija za urbani ekološki inženjering d.o.o.	BIOTEHNIČKI FAKULTET UCG	Ispitivanje bioloških svojstava ekstrakta dobijenog iz mlade speltine trave	Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane	8,000.00	2,019.00	
					71,016.31	71,016.31	15,240.40

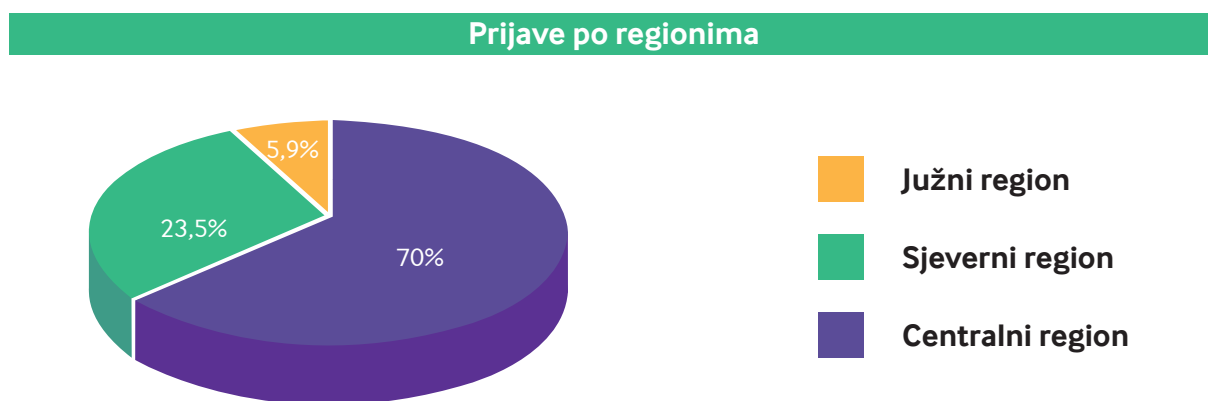
Tabela 2: Odobrene prijave za inovacione vaučere u 2022. godini

Ukupan traženi iznos za sve vaučere iznosi 114.405,88 EUR. Odobreni iznos (71.016,31 EUR) je na nivou od 62% ukupne tražnje. U odnosu na ukupan odobreni iznos, sufinansiranje od strane korisnika vaučera iznosi 24%.

Grafički prikaz 1: Prijave u odnosu na prioritete (S3) oblasti

Od ukupnog broja pristiglih prijavi, 13 ih je iz prioriteta (S3) oblasti, a 4 iz drugih (76% : 24%). Posmatrano sa stanovišta odobrenih prijavi, 8 dolaze iz S3, a 2 iz ostalih privrednih grana (80% : 20%).

Grafički prikaz 2: Prijave u odnosu na region kojem pripada MSP – korisnik vaučera

Kada je riječ o prijavama koje nijesu odobrene, razlozi su dominantno u neprihvatljivosti troškova za koje su vaučeri traženi (npr. usluge edukacija, obuka i treninga ili kupovina opreme, koji su Javnim pozivom istaknuti kao troškovi koji se ne podržavaju predmetnim programom), te nedovoljno dobro opisane prijave, sa odsustvom inovacije u proizvodu, usluzi ili procesu za koji se vaučer traži.

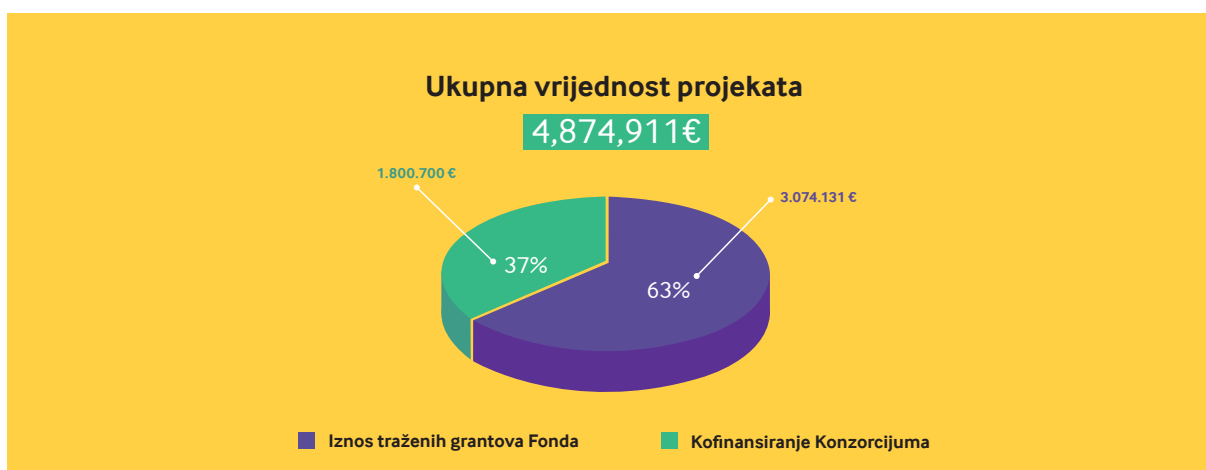
Javni poziv za Program inovacionih vaučera otvoren je i tokom 2023. godine, do utroška opredijeljenih sredstava.

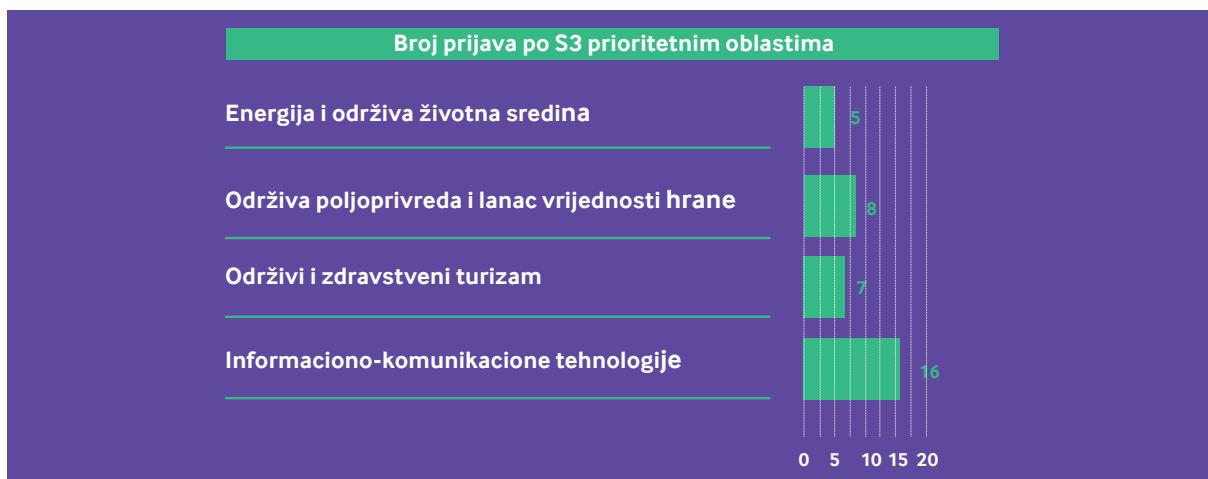
2.2. Kolaborativni grantovi za inovacije

U skladu sa Planom rada i godišnjim planom, Fond za inovacije je objavio Javni poziv za kolaborativne grantove za inovacije 28. juna 2022. godine u ukupnom iznosu od **670.000 EUR**, uključujući i troškove evaluacije. Ovaj program je namijenjen mikro, malim i srednjim preduzećima koja treba da realizuju inovativne projekte u saradnji sa naučnoistraživačkim institucijama i/ili drugim mikro, malim i srednjim preduzećima sa ciljem stvaranja novih proizvoda, usluga, tehnologija sa održivim uticajem i tržišnim potencijalom. Specifični ciljevi poziva su jačanje konkurentnosti MMSP sufinansiranjem razvoja inovativnih, tržišno orijentisanih proizvoda, usluga i tehnologija sa velikim potencijalom za komercijalizaciju i primjenu na tržištu, kao i podrška transferu inovativnih ideja iz NIU na tržište, kroz saradnju sa MMSP ili kroz otvaranje novih kompanija / spin-off kompanija u Crnoj Gori. Javnim pozivom je utvrđeno da Fond po prihvaćenom projektu može odobriti grant u iznosu do **100.000 EUR** na period realizacije projekata od 12 do 24 mjeseca. Grantovi, koji se dodjeljuju u skladu sa de minimis načelom državne pomoći, obezbijediće sufinansiranje do 80% ukupnih troškova projekata za mikro i mala preduzeća, odnosno do 70% za srednja preduzeća.

Javni poziv usklađen je sa strateškim prioritetima utvrđenim Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024), te najmanje 70% raspoloživih sredstava Fonda je opredijeljeno za prijave u prioritetnim oblastima Strategije, u zavisnosti od dostupnosti kvalitetnih projekata. Poziv je bio otvoren za konzorcijum koji čine mikro, mala i srednja preduzeća sa sjedištem u Crnoj Gori u svojstvu Glavnog podnosioca prijave i licencirane naučnoistraživačke ustanove ili mikro, malog i srednjeg preduzeća kao Glavnog kopodnosioca prijave. Imajući u vidu fokus Fonda u osnaživanju saradnje između nauke i privrede u 2022. godini, u situacijama gdje su svi drugi faktori isti, prioritet u evaluacionom procesu je dat onim konzorcijumima koji uključuju naučnoistraživačku ustanovu kao Glavnog kopodnosioca prijave ili kopodnosioca prijave.

Do isteka roka za prijavu, 27. septembra 2022. godine, Fondu je dostavljeno 36 projektnih prijava, što svjedoči o velikom interesovanju privrednog sektora. Ukupna vrijednost predloženih projekata iznosila je **4.874.911 EUR**, dok je ukupan traženi iznos sredstava od strane Fonda bio **3.074.131 EUR**. Predloženo sopstveno sufinansiranje privatnog sektora na projektima iznosilo je **1.800.779 EUR**, odnosno 37% od ukupne vrijednosti projekata. Kako bi se obezbijedio visok kvalitet odobrenih prijava, Fond je utvrdio proces dvostepene evaluacije koju su vršili međunarodni recenzenti i tri člana Investicione komisije, izabrani po osnovu međunarodnog Poziva za evaluatore i upisa u bazu međunarodnih evaluatora. U prvoj fazi projektne prijave su ocijenjivala po dva nezavisna, međunarodna recenzenta i po jedan član Investicione komisije. Dvadeset projektnih prijava je prošlo u drugu fazu evaluacije, a podnosioci prijava su pozvani da uživo u Podgorici prezentuju svoje projekte Investicionoj komisiji.

Grafički prikaz 3: Statistika projektnih prijava podnesenih na Javni poziv za kolaborativne grantove (Oktobar 2022)

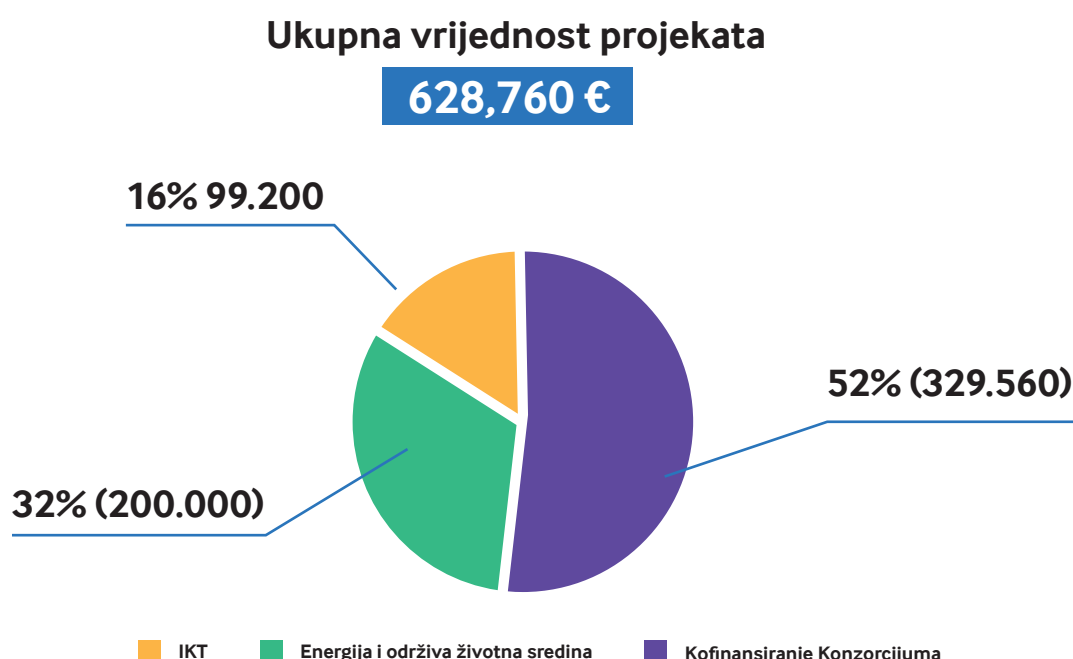
Nakon druge faze evaluacije, Investiciona komisija je pozitivno ocijenila 13 projekata, što svjedoči o kvalitetu prijava i potvrđuje da je ovo odgovarajuća vrsta podrške inovacionoj zajednici. Nakon uspješno realizovanog procesa evaluacije i u skladu sa raspoloživim sredstvima, Fond je odobrio 7 kolaborativnih grantova za inovativne projekte u ukupnom iznosu od **628.760 EUR**.

TABELARNI PREGLED ODOBRENIH PRIJAVA								
Br.	Naziv projekta	Nosilac	Glavni partner	Ostali partneri	Oblast	Iznos granta	Iznos sufinansiranja	Isplaćena sredstva
1.	Flourish-effectiveness validation and preparation for commercial phase	DigitalBee d.o.o., Podgorica	Filozofski fakultet, Univerzitet Crne Gore	-	ICT	90,000	22,550	23,495.74
2.	Green Window	VHM Solutions d.o.o., Nikšić	Arhitektonski fakultet, Univerzitet Crne Gore	-	Energija i održiva životna sredina	100,000	865,518	
3.	Bumbar, Personalized banking software solutions	Fleka d.o.o., Cetinje	Fakultet za informacione sisteme i tehnologije, Univerzitet Donja Gorica	-	ICT	90,700	22,914	46,700
4.	EnergOliveMNE Innovative circular energy business model in the olive oil sector for sustainable agrifood system of Montenegro	Barska uljara d.o.o., Bar	Biotehnički fakultet, Univerzitet Crne Gore	-	Energija i održiva životna sredina	100,000	32,478	
5.	GHR Game-driven HR Tech	Alicorn d.o.o., Podgorica	Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore	-	ICT	86,000	32,832	31,136.08
6.	MnEmories Digital bridge to your Montenegro memories	Digital Control d.o.o., Podgorica	Montenegro Memories d.o.o., Kolašin	Univerzitet Mediteran Podgorica	Održivi turizam i ICT	99,200	105,810	
7.	Orderize	Orderize d.o.o., Herceg Novi	Bencom d.o.o., Herceg Novi	HEC Fakultet za Internacionalni menadžment u turizmu i hotelijerstvu	ICT	62,810	16,600	
						628,760	1,098,702	101,331.82

Tabela 3: Odobreni projekti u okviru Javnog poziva za kolaborativne grantove za inovacije

Odobreni projekti traju od godinu do dvije, a implementacija obuhvata period 2022-2023. Kada su u pitanju prioritetne oblasti definisane Strategijom pametne specijalizacije, četiri projekata su iz oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija, dva iz energije i održive životne sredine i jedan iz oblasti održivog i zdravstvenog turizma u kombinaciji sa informaciono-komunikacionim tehnologijama. U realizaciji šest projekata predviđeno je partnerstvo između nauke i privrede, dok na jednom projektu učestvuje konzorcijum koji čine preduzeća iz segmenta MSP. Ukupan budžet projekata iznosi **1.727.462 EUR**, dok je ukupan iznos sufinansiranja od strane Fonda **628.760 EUR**. Predloženo sopstveno sufinansiranje privatnog sektora na projektima iznosi **1.098.702 EUR**, odnosno 63,60% od ukupne vrijednosti projekata.

Raspodjela ukupnog iznosa odobrenih sredstava za sufinansiranje odobrenih projekata po S3 prioritetnim oblastima je: **329.560 EUR** (52%) za oblast IKT, **200.000 EUR** (32%) za oblast energija i održiva životna sredina i **99.200 EUR** (16%) za oblast održivi i zdravstveni turizam.

Grafički prikaz 4: Statistika sufinansiranja odobrenih projekata po S3 prioritetnim oblastima

3. MEĐUNARODNA SARADNJA

U okviru međunarodne saradnje, aktivnosti Fonda za inovacije tokom 2022. godine bile su usmjerene na:

- Ostvarivanje saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama.
- Podizanje apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova. Priprema aplikacija i realizacija međunarodnih projekata prvenstveno u području istraživanja i razvoja i inovativnog preduzetništva.
- Podrška u osmišljavanju i pripremi programa Fonda za inovacije u okviru IPA III programa i fondova međunarodnih finansijskih institucija sa ciljem podsticanja poslovne saradnje preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera sa NIU u privredu i komercijalizacije rezultata istraživanja.

- Koordinacija saradnje Fonda za inovacije sa ostalim akterima inovacionog ekosistema u cilju implementacije S3 strategije.
- Ostale aktivnosti u cilju uspostavljanja međunarodne saradnje definisane strateškim ciljevima Fonda.

Za ostvarivanje saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama Fond je imao konsultantsku podršku kroz program “Norveška za vas – Crna Gora”. U aprilu 2022. organizovana je prezentacija Fonda za inovacije Evropskoj mreži inovacionih agencija (TAFTIE - <https://taftie.eu/>) i njenim članicama kao i relevantnim inovacionim agencijama u EU i regionu sa ciljem uspostavljanja saradnje. Nakon inicijalnog sastanka realizovani su online sastanci sa inovacionim agencijama iz Irske, Portugala, Hrvatske, Francuske, Norveške, Švedske, Luksemburga, Estonije i Izraela. Sve Inovacione agencije, članice TAFTIE sa kojima su organizovani sastanci izrazile su spremnost za dalju saradnju, dijeljenje svojih iskustava i uključivanje Fonda u inicijative koje realizuje TAFTIE sa zemljama Zapadnog Balkana.

U saradnji sa Radnom grupom TAFTIE za Rodnu ravnopravnost i inkluziju (Task force for Diversity and Inclusion) Fond je kreirao Politiku Rodne ravnopravnosti. Kreiranjem (usvajanjem) Politike rodne ravnopravnosti, Fond je pokazao strateško opredjeljenje da implementira ciljeve definisane nacionalnim i Evropskim strategijama koje promovišu uključivanje rodne ravnopravnosti u aktivnosti inovacionih agencija i doprinese postizanju ciljeva održivog razvoja Crne Gore. Na ovaj način, između ostalog Fond postaje prepoznat i na nivou Evropske Asocijacije Inovacionih Agencija (TAFTIE) kao prva institucija u regionu koja je strateškim dokumentom (a ne samo kroz radionice i promocije) izrazila svoje opredjeljenje i definisala ciljeve i indikatore praćenja politike rodne ravnopravnosti .

Fond je prisustvovao online otvorenim TAFTIE sastancima i uživo TAFTIE sastanku “CEO Policy Forum” koji je organizovan u Briselu u novembru 2022. god. Apliciranje za TAFTIE članstvo planirano je za 2024. godinu obzirom da kao mlada institucija Fond mora prethodno zadovoljiti određene kriterijume.

U okviru UNDP programa “Norveška za vas – Crna Gora” za tehničku podršku Fondu, tokom 2022. godine organizovane su studijske posjete menadžera i administrativnog osoblja Fondu za inovacionu delatnost (Srbija), Fondu za inovacioni i tehnološki razvoj (Makedonija) i norveškoj inovacionoj agenciji Innovation Norway. Fond je uspostavio intenzivnu saradnju sa Fondom za inovacionu delatnost iz Srbije sa ciljem prenosa znanja i dobrih praksi u kreiranju i implementaciji inovacionih programa.

Uspostavljena je saradnja sa Evropskim Institutom za Inovacije i Tehnologije (European Institute of Innovation & Technology - EIT), sekcijom EIT's Knowledge and Innovation Communities. U okviru ove sekcije Fond za inovacije Crne Gore može učestvovati u svim aktivnostima EIT koje ne zahtijevaju članstvo. Na ovaj način Fond je prepoznat od strane EIT-a kao jedna od ključnih institucija u Crnoj Gori sa kojom mogu saradivati u cilju promovisanja inicijativa i aktivnosti EIT-a (startup takmičenja, radionice, pozivi za predloge tematskih inovacionih projekata i sl.). U junu 2022. je održan sastanak sa delegacijom EIT-a zaduženom za regionalni razvoj (Regional Innovation Scheme - RIS) na kojem su dogovorene mogućnosti za podršku Fondu kroz program „Best Practice Classes” koji za cilj ima dijeljenje najboljih evropskih praksi iz oblasti inovacija. Prvi trodnevni trening “Best Practice Classes on Innovation Policy for Authorities” organizovan je za zaposlene Fonda u decembru 2022.

U cilju kreiranja dodatnih mogućnosti za korišćenje EU fondova za MMSP, Fond je u decembru 2022. aplicirao za sertifikaciju dva inovaciona programa za EIT Plug In šemu (program za kolaborativne grantove i program za inovacije u preduzećima) koji se trenutno nalaze u fazi evaluacije. Dodatno, menadžerka za međunarodnu saradnju i finansiranje Fonda je imenovana za NCP za EIT za Crnu Goru što će u narednom periodu osnažiti saradnju Fonda i EIT-a.

Fond je uspostavio partnerstvo sa Founder Institute Serbia, koji je ogranak najvećeg predakceleracionog programa na globalnom nivou Founder Institute (FI) čime je stvorena mogućnost da i startup-ovi

iz Crne Gore učestvuju u ovom programu i postanu dio najveće svjetske startup zajednice. Takođe, Fond je kao članica European Alliance for innovation (EAI) otvorio mogućnosti za umrežavanje crnogorskih i EU naučno istraživačkih institucija u cilju pripreme inovacionih projekata za EU fondove.

Realizovane su aktivnosti na podizanju apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova. U februaru 2022. Fond za inovacije je registrovan na EU Funding&Tenders portal i dobijen je Partner Identification Code (PIC) koji služi kao jedinstveni identifikator institucija koje koriste EU programe finansiranja. Održani su sastanci sa EU Delegacijom i IPA kancelarijom u Crnoj Gori u cilju prezentacije institucije i njene uloge u inovacionom ekosistemu Crne Gore kao i uključivanja Fonda u planiranje i sprovođenja IPA III programa, konkretno grant šema koje su planirane za podršku u implementaciji S3 strategije.

Jedna od važnih aktivnosti na podizanju apsorpcionih kapaciteta i privlačnju EU fondova je realizacija regionalnih i međunarodnih inovacionih projekata. Fond je u periodu od maja 2022. godine aplicirao kao partner za sljedeće EU programe: IPA Adrion, Interreg EuroMed 2021-2027, Erasmus+, Western Balkans Fund i Horizon Europe Framework Programme (call Expanding Investments Ecosystems). Dva projekta: “IoT Green Transformation for Academic Society and Business Oriented Ecosystem in Western Balkans” (program Erasmus+ Capacity Building) i “Innovation in Energy Efficiency in Western Balkans” (Western Balkans Fund) su odobrena za finansiranje i implementacija počinje u januaru 2023.god. Ostale aplikacije su u fazi evaluacije.

4. PROMOTIVNE AKTIVNOSTI FONDA ZA INOVACIJE CRNE GORE

Kako je Fond za inovacije nova institucija, u prvoj godini poslovanja je bilo važno kreirati prepoznatljiv imidž i polako graditi brend i kroz narativni i kroz vizuelni storytelling. Tako je početkom prošle godine, nakon javnog konkursa, izabran logo koji se lako pamti i u simboličnom i koloritnom smislu pokazuje vezu između prirode i nauke, a slogan „Ideje se isplate!“ je počeo da se koristi već od prve kampanje.

Tokom 2022. godine, Fond je imao dvije promotivne kampanje vezane za upoznavanje javnosti sa ključnim djelatnostima, planiranim aktivnostima i mogućnostima za finansiranje koje ima na raspolaganju inovativna zajednica u Crnoj Gori sa akcentom na dva programa podrške koja su pokrenuta tokom godine. Koristeći adekvatne kanale i alate Fond je ostvario planiranu komunikaciju sa različitim javnostima (interna javnost, mediji, poslovna javnost, uticajna javnost, lokalna zajednica, međunarodna javnost i sl.).

Tokom trajanja javnih poziva za inovacione vaučere i kolaborativne grantove za inovacije, Fond je organizovao niz informativnih dana u Podgorici, Nikšiću, Baru i Bijelom Polju, gostovanja na Radio televiziji Crne Gore, televiziji Vijesti, Gradskoj televiziji i lokalnoj televiziji Nikšić. Tekstovi na ovu temu objavljeni su na brojnim portalima.

U okviru manifestacije “Dani nauke i inovacija 2022” Fond za inovacije Crne Gore je organizovao radionice na temu “Robotika za najmlađe” za učenike drugog razreda u četiri osnovne škole u Podgorici: “Štampar Makarije”, “Sutjeska”, “Maksim Gorki” i “Savo Pejanović”. Pokrenut je i pilot projekat “EduRobotić” u okviru kojeg su školama donirani roboti i obezbijedena obuka za učiteljice koje to mogu primjenjivati u nastavi.

Pored toga, predstavnici Fonda su tokom cijele godine bili aktivni učesnici na brojnim panelima i okruglim stolovima.

Značaj inovacija i programi Fonda konstantno su promovisani i kroz web sajt Fonda, kao i kanale na društvenim mrežama Facebook, Instagram i LinkedIn.

5. PRAVNO-FINANSIJSKI ASPEKTI POSLOVANJA

5.1. Finansijski aspekt poslovanja

Finansijska sredstva Fonda u 2022.godini obezbijedena su u skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022.godinu (Službeni list Crne Gore br.144/21).

Ministarstvo ekonomskog razvoja je na osnovu Rješenja broj: 002- 350/22-6478/2 u 2022. godini u cjelosti isplatilo iznose namijenjene operativnom budžetu i programima finansiranja koje implementira Fond, u iznosu od ukupno **1.000.000,00 EUR** , i to :

- **770.000,00 EUR** za namjene realizacije programskih linija,
 - **230.000,00 EUR** za namjene operativnih troškova Fonda za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa.
- Fond je primljena budžetska sredstva trošio u skladu sa projekcijama, zakonom i za utvrđene namjene, u skladu sa načelom realizacije, kao i efikasnog i ekonomičnog planiranja, a prema namjenama definisanim Programom rada Fonda za 2022. godinu.

Od ukupno uplaćenih **770.000,00 EUR** (budžet uključuje i troškove evaluacije) za namjene realizacije dvije programske linije, Fond je ugovorio realizaciju u iznosu od **699.776,31 EUR**. Tačnije, ugovoreno je finansiranje inovacionih vaučera u iznosu od **71.016,31 EUR**, dok je za finansiranje projekata po osnovu kolaborativnih grantova za inovacije izdvojeno **628.760,00 EUR**.

Za navedene programe obezbijedena je adekvatna evaluacija (međunarodni eksperti i međunarodna investiciona komisija), pa su ukupni troškovi evaluacije , računajući i troškove poreza i doprinosa po osnovu istih, iznosili **41.118,06 EUR**.

Troškovi operativnog poslovanja realizovani su u iznosu od **214.248,10 €** ,odnosno 93,15 %.

Plan javnih nabavki za 2022. godinu objavljen ja na portalu javnih nabavki u zakonskom roku. U toku godine nije bilo izmjena plana javnih nabavki. Svi izvještaji dostavljani su blagovremeno nadležnom ministarstvu. Sproveden je jedan postupak jednostavne nabavke, ostali postupci imali su izuzeće od primjene Zakona.

Fond je primljena budžetska sredstva opredijeljena za materijalne troškove utrošio poštujući postupke javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (“Službeni list Crne Gore” br. 074/19 od 30.12.2019.godine), kao i utvrđenim planom javnih nabavki Fonda za inovacije za 2022.godinu, pri čemu je ostvario i značajne uštede koje će obezbijediti jačanje kapaciteta Fonda i ostvarivanje planiranih značajnih aktivnosti u 2023.godini.

Sredstva za rad Fonda su u skladu sa Zakonom (član 39) osigurana iz budžeta Crne Gore, nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova, prihoda od donacija, legata i sponzorstava, prodajom udjela ili akcija iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udio, itd.

Jako važan potencijalni izvor finansiranja inovacija u Crnoj Gori jeste i program ekonomskog državljanstva kroz investicije. Odlukom o izmjenama i dopunama „Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo, prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore“, Vlade Crne Gore od 30.12.2021. godine, svaki aplikant, u obavezi je da, između ostalog, položi 100.000 Eura na escrow račun za razvoj inovacionog ekosistema u Crnoj Gori.

Prema jasno definisanim pravilima, tek nakon odobrenja državljanstva aplikantu, sredstva prelaze na žiro-račun Fonda. Fond ne učestvuje u procesu donošenja odluke o ekonomskom državljanstvu, niti može samostalno donijeti odluku o načinu na koji će se koristiti ta sredstva. Naime, Fond je u obavezi da predloži Osnivaču, tj. Vladi kako bi bilo najbolje usmjeriti sredstva akumulirana na ovaj način. Tokom 2022. godine nije bilo sredstava koja su deponovana na žiro-račun Fonda po ovom osnovu.

5.3. Pravni aspekt poslovanja Fonda

U 2022. godini usvojeni su akti i pravilnici iz nadležnosti Fonda za inovacije od značaja za njegovo zakonito i efikasno funkcionisanje i to:

Naziv dokumenta:		Usvojen od strane:
Plan javnih nabavki	31.01.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije
Vodič za slobodan pristup informacijama	25.03.2022	Izvršna direktorica
Pravilnik o odobravanju Inovacionih vaučera	06.04.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju	05.05.2022.	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o radu	05.05.2022.	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o zaštiti zdravlja na radu	05.05.2022.	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o arhivskoj građi	05.05.2022.	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar	23.06.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o evaluacionom procesu	23.06.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o izradi, čuvanju, upotrebi i uništavanju pečata i štambilja	23.06.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Plan integriteta	19.07.2022	Izvršna direktorica
Pravilnik o načinu sprovođenja postupaka nabavki za neobveznike Zakona o javnim nabavkama	19.09.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o naknadama za službena putovanja u inostranstvo	18.11.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o čuvanju poslovne tajne	18.11.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore
Pravilnik o troškovima reprezentacije	18.11.2022	Odbor direktora Fonda za inovacije Crne Gore

...**IDEJE** SE
ISPLATE...

GODIŠNJI PLAN RADA I FINANSIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU

Mart 2023.

Sadržaj:

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE.....	3
2. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2023. GODINU.....	5
3. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2023. GODINI	8
3.1. Programska linija predakceleracije startapova	8
3.2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova	8
3.3 Programska linija za provjeru inovativnog koncepta	9
3.4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	9
3.5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska	10
3.6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture	10
3.7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore	11
4. MEĐUNARODNA SARADNJA TOKOM 2023. GODINE	12
5. FINANSIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU	14

1. OPŠTE INFORMACIJE O FONDU ZA INOVACIJE CRNE GORE

Fond za inovacije Crne Gore osnovan je na osnovu Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 82/20) i predstavlja krovnu državnu instituciju u implementaciji mjera i programa inovacione politike namijenjene malom i srednjem preduzetništvu, kao i transferu tehnologija s javnih naučno-istraživačkih institucija na privredu.

Vlada Crne Gore je na sjednici 11. juna 2021. godine donijela *Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Fond za inovacije Crne Gore* („Službeni list CG”, broj 64/21). Fond je osnovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Podgorici, radi efikasnijeg sprovođenja inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava za podsticanje inovacione djelatnosti. Fond je na taj način postao ključno implementaciono tijelo politike inovacija čiji je primarni zadatak sprovođenje inovativnih programa i projekata sa posebnim fokusom na pametnu specijalizaciju.

Vlada Crne Gore je usvojila i *Statut Društva* („Službeni list CG”, broj 93/21), kojim se propisuje organizacija i način rada Fonda i druga pitanja od značaja za rad Društva. Fond je osnovan kao jednočlano društvo čiji je osnivač Vlada Crne Gore sa udjelom od 100%. Osnovan je na neodređeno vrijeme, radi vršenja ovlaštenja u okviru djelatnosti propisane zakonom kojim se uređuje inovaciona djelatnost. Organi Društva su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Osnovna djelatnost Fonda obuhvata sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora. Pored osnovne djelatnosti, Fond obavlja i druge djelatnosti:

- sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odlukama Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju;
- pružanje tehničke podrške Savjetu
- utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Društva;
- promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- podsticanje javno-privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;
- tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, međunarodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera tehnologija;
- nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Društva.

Na osnovu člana 272 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20), Fond za inovacije Crne Gore je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) kao društvo sa ograničenom odgovornošću 14. septembra 2021. godine.

Fond za inovacije je nastao kao specijalizovana institucija koja okuplja unutrašnje i spoljne stručnjake za istraživanje i razvoj, transfer tehnologije, finansiranje od strane EU, finansijsko upravljanje, evaluaciju projekata i praćenje potreba za sprovođenje Vladinih programa koji vode ka većim tehnološkim kapacitetima crnogorskih preduzeća i podsticanju transfera tehnologije i komercijalizaciji inovacija. Programi Fonda treba da doprinesu povezivanju istraživanja u priznatim naučnim i istraživačkim centrima sa potrebama privatnog sektora i finansijskim instrumentima, poput početnog i preduzetničkog kapitala i „poslovnim anđelima“ (business angels). Ukratko, različiti programi treba da dovedu do efikasnije saradnje između akademske zajednice i privatnog sektora i poboljšaju inovacije u privatnom sektoru.

Fond za inovacije koristi privremene prostorije za potrebe smještaja i rada u zgradi Biotehničkog fakulteta, Univerziteta Crne Gore, Bulevar Mihaila Lalića bb. Svoj novi prostor Fond će dobiti na korišćenje po završetku radova na izgradnji i opremanju zgrade Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, takođe u kampusu Univerziteta.

2. POLAZNE OSNOVE ZA PLAN RADA ZA 2023. GODINU

Prema Statutu, Fond za inovacije donosi godišnji Plan rada i finansijski plan, na koje daje saglasnost Vlada Crne Gore, kao osnivač Fonda. Planom se definiše okvir aktivnosti, preciziraju programske linije koje Fond sprovodi i navode izvori finansiranja.

Fond dobijena sredstva dodjeljuje subjektima inovacione djelatnosti u skladu sa zakonom i po unaprijed utvrđenim procedurama, isključivo u cilju jačanja kapaciteta, podsticanja i pružanja podrške razvoju inovacione djelatnosti. U svom radu i donošenju odluka koristi međunarodno priznate standarde i prakse, primjenjujući principe transparentnosti i objektivnosti.

Svoje akte i procedure usaglašava sa javnim politikama i strategijama i u direktnoj saradnji i komunikaciji sa Ministarstvom nauke i tehnološkog razvoja, kao nadležnim ministarstvom.

Sredstva za finansiranje Fonda obezbjeđuju se u skladu sa Zakonom o inovacionoj djelatnosti, i to iz različitih izvora. Izvori finansiranja mogu biti iz budžeta Crne Gore (po Zakonu o budžetu). U nekog narednoj fazi razvoja, Fond se može finansirati i prodajom udjela ili akcija ili iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udjele kao i prihoda privrednih društava od projekata koje finansira Fond.

Sredstva iz budžeta Crne Gore obezbjeđuju se na osnovu godišnjeg programa rada Fonda.

Fond je u prvoj godini poslovanja ispunio sve ciljeve, što je prikazano u Izvještaju o radu za 2022. godinu. Punu operativnost u tako kratkom roku Fond ne bi uspio da postigne da pored Osnivača nije imao podršku i međunarodnih partnera, odnosno Evropske Unije (kroz IPA projekat “Tehnička pomoć za podršku implementaciji Strategije pametne specijalizacije”) i UNDP (Program Ujedinjenih nacija za razvoj - sprovođenjem podrške finansirane od strane Kraljevine Norveške “Norveška za vas – Crna Gora”).

Kada je riječ o dinamici objavljivanja poziva, okvirni vremenski rok za raspisivanje poziva je definisan na sljedeći način:

PROGRAMSKA LINIJA	PLANIRANO RASPISIVANJE JAVNOG POZIVA
Predakceleracija startapova	April
Vaučeri za zaštitu i razvoj pronalaska	April
Provjera inovativnog koncepta	April
Podsticanje inovacione kulture	Maj
Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	Maj
Jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	Maj/Jun
Podrška ranoj fazi razvoja startapova	Septembar

Tabela 1: Okvirni plan objavljivanja javnih poziva tokom 2023. godine

Primarne aktivnosti Fonda u 2023. godini usmjerene su na sprovođenje već uspostavljenih programa podrške u prethodnoj godini i obezbjeđivanje uslova i pokretanje novih programskih linija koje su planirane za 2023. godinu. Pored efikasnog sprovođenja programskih šema finansiranja, jedan važan segment aktivnosti odnosi se na intenziviranje međunarodne i regionalne saradnje i učestvovanje u međunarodnim inicijativama i projektima.

Preduslov za realizaciju ovih planiranih aktivnosti jeste da Plan rada bude usvojen na Vladi najkasnije u prvoj nedjelji aprila 2023. godine i da sredstva predviđena budžetom za realizaciju ovih aktivnosti budu data Fondu na raspolaganje prije raspisivanja javnih poziva. Ukoliko dođe do nekih vanrednih okolnosti na koje Fond ne može da utiče ili koje ne zavise od Fonda, rokovi, dinamika i način sprovođenja planiranih aktivnosti će se uskladiti sa nastalim okolnostima.

Osim navedenih sedam programskih linija koje se finansiraju iz budžeta Fonda, planirano je da Fond tokom 2023. godine implementira i Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji. Ovaj program je iniciran u okviru međuresorne saradnje tri ministarstva: Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva kapitalnih investicija, a u cilju obezbjeđenja neophodne sinergije inovacija, industrijske politike i energetske politike sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije (S3). U tom kontekstu, Fond za inovacije Crne Gore prepoznat je kao operativan, a kako je Statutom utvrđeno da je jedna od osnovnih djelatnosti Fonda upravo sprovođenje programa i projekata iz domena S3, to su se resorna ministarstva saglasila da Fond bude implementaciono tijelo ovog programa, što je potvrdio i Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju. Osnovna namjera je da se realizacijom Programa obezbijedi mikro, malim i srednjim preduzećima iz sektora prerađivačke industrije bespovratna podrška za pokriće dijela troškova za investicije u unapređenje proizvodnog procesa. Navedeno podrazumijeva sprovođenje Programa od strane Fonda počev od objave Javnog poziva, pa sve do monitoringa programa, to jeste realizaciju svih aktivnosti koje implementacija navedenog programa podrazumijeva.

Programom je predviđeno uspostavljanje finansijskih mehanizama za uvođenje inovativnih rješenja i novih tehnologija koje će dovesti do poboljšanja energetske efikasnosti i povećanja upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane preduzeća, a što će doprinijeti daljem razvoju zelene ekonomije. Jačanjem spone energetske efikasnosti, industrije i inovacija, kroz Program se doprinosi smanjenju potrošnje energije, smanjenju energetskog intenziteta, smanjenju emisija ugljen dioksida, optimalnijem korišćenju resursa, smanjenju troškova proizvodnje, razvoju proizvoda i usluga sa većom dodatom vrijednošću, te povećanju inovacionih kapaciteta preduzeća i kvaliteta proizvoda.

Na osnovu Zakona o inovacionoj djelatnosti i Statuta, Fond je u junu 2022. godine donio [Pravilnik o evaluacionom procesu](#). Ovim pravilnikom propisuje se uloga Fonda, način izbora evaluatora, način izbora Investicione komisije, kodeks ponašanja evaluatora i članova Investicione komisije, sprječavanje sukoba interesa, procedure za odabir projekata koji se finansiraju iz sredstava Fonda, kao i postupak donošenja odluke o finansiranju.

Odabir evaluatora vrši se uz pomoć algoritma za preporuku iz elektronskog registra evaluatora koji je kreiran u skladu sa [Pravilnikom o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar](#), kao i iz drugih dostupnih izvora potencijalnih evaluatora, vodeći računa o kvalifikacijama, vještinama i znanjima potrebnim za evaluaciju projekata kao i ciljevima programa Fonda unutar kojih se evaluiraju prijedlozi projekata.

Evaluacija projektnih prijedloga može se sprovesti u jednom ili dva kruga evaluacije zavisno od ciljeva programa. Svrha postupka ocjenjivanja prijedloga projekata jeste pravedno, dosljedno i transparentno odabiranje najboljih prijedloga projekata na javnim pozivima Fonda, prema uslovima koji su defini-

sani javnim pozivom i ciljevima odgovarajućih programa. Ocjene su brojčani pokazatelji stepena zadovoljavanja određenog kriterijuma. Svaka brojčana ocjena mora biti i obrazložena, kako bi podnosioci projektnih prijedloga dobili evaluacioni izvještaj i odgovarajuće komentare uz odluku o prihvatanju ili odbijanju projektnog prijedloga.

Nakon zaključenja roka javnog poziva, svi predlozi projekata koji zadovoljavaju formalne uslove javnog poziva ulaze u postupak evaluacije kako bi se ocijenila usklađenost projektnih prijedloga s evaluacionim kriterijima važećim za određeni program.

U zavisnosti od vrste i ciljeva programa, prijedloge projekata do maksimalnog iznosa od 30.000 EUR može ocjenjivati interna ili eksterna Komisija Fonda koju imenuje Izvršni direktor za taj program.

3. PROGRAMSKE LINIJE PODRŠKE FONDA U 2023. GODINI

Programske linije kojima će Fond podržati inovacionu zajednicu tokom 2023. godine su:

1. Programska linija predakceleracije startapova
2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova
3. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta
4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća
5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska
6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture
7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

3.1. Programska linija predakceleracije startapova

Osnovne karakteristike: Fond će putem Javnog poziva odabrati strateškog partnera koji bi bio transparentan posrednik u kreiranju i implementaciji predakceleracijskog programa za startapove.

Cilj Programa: Predakceleracijski program namijenjen je formalnim i neformalnim timovima u ranoj fazi preduzetničkog poduhvata, koji namjeravaju da na tržište iznesu nove proizvode ili usluge. Predakceleracijski program ima cilj da obuči i podrži timove iz Crne Gore u validaciji inovativne ideje na tržištu i daljem usavršavanju startap projekata.

Krajnji korisnici programa su neformalni timovi, koji zajednički razvijaju određenu ideju ili projekat koji ima potencijala da preraste u startap ili formalni timovi u već osnovanim preduzećima u ranoj fazi razvoja startap ideje.

Ovaj predakceleracijski program ima cilj da obuči i podrži do 10 timova iz Crne Gore tokom 6 mjeseci. Izabranim timovima biće ponuđen niz instrumenata koji im pomažu da bolje razumiju potrebe svojih klijenata, validiraju i unaprijede svoj preduzetnički projekat, poput obuka, istraživanja tržišta i identifikovanja prilika, mentorstva i eksterne ekspertize.

Na kraju programa, učesnici imaju priliku da predstave svoju ideju pred panelom uspješnih preduzetnika, korporativnih predstavnika, eksperata i potencijalnih investitora.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 100.000 Eura

Trajanje programa: do 6 mjeseci

3.2. Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startapova

Osnovne karakteristike: Program je osmišljen da podrži perspektivne timove koji imaju za cilj da validiraju svoje poslovne ideje empirijskim potvrđivanjem njihovog predloženog rješenja i demonstriranjem potencijala njihovog novog proizvoda, usluge, procesa ili tehnologije kroz razvoj prvog prototipa ili minimalno održivog proizvoda (MVP).

Cilj Programa je unapređenje startup zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih i stvaranje novih startup preduzeća. Program podržava inovativne startup projekte koji nude rješenja sa razvojnim potencijalom. Kroz ovu finansijsku pomoć omogućava se podrška startupovima da nastave razvoj inovativnih rješenja s visokim potencijalom rasta na tržištu ili inovativnih rješenja koja doprinose rješavanju društvenih izazova u raznim oblastima uključujući i prioritetna područja pametne specijalizacije. Takođe, cilj je i unapređenje poslovanja u vidu jačanja njihovih kapaciteta i konkurentnosti imajući u vidu da ova programska linija podrazumijeva i mentorsku podršku.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 350.000 Eura

Trajanje projekata: do 12 mjeseci

3.3. Programska linija za provjeru inovativnog koncepta

Osnovne karakteristike: Programom provjere inovativnog koncepta (*Proof of Concept - PoC*) prepoznaje se potreba za podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja kako bi se osigurao pred-komercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta.

Cilj Programa: Povećanje razvoja i uvođenja inovativnih proizvoda ili procesa koji su rezultat primijenjenih istraživačko-razvojnih aktivnosti. Cilj je da se kroz podršku za dokaz koncepta utvrdi da li je predložena ideja u vezi sa novim postupkom ili tehnologijom izvodljiva i tržišno orijentisana, ukazujući na taj način na izvodljivost daljih ulaganja u razvoj predloženog koncepta. U sklopu ovog programa finansiraju se projekti koji imaju visok tehnološki rizik to jest oni za koje nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i kao takvo funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti i pozitivan i negativan odnosno ovaj program će dati odgovore o isplativosti daljeg ulaganja u razvoj. Uspješni PoC projekti će pružiti ulagačima sigurnost da je proces tehnički izvodljiv i da prototip funkcioniše.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 400.000 Eura

Trajanje programa: do 12 mjeseci

3.4. Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća

Osnovne karakteristike: Ovaj Program je fokusiran na obezbjeđivanje podrške mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP), uključujući i startup preduzeća u zrelijoj fazi, koja razvijaju inovacije za koje postoji potreba na tržištu.

Cilj Programa: Povećanje inovativnosti MMSP uvođenjem procesnih inovacija ili stvaranjem novih ili poboljšanih tržišno orijentisanih proizvoda, usluga ili tehnologija. Namjera je da se ulaganjem u predkomercijalne aktivnosti preduzeća podstakne razvoj i poboljšanje proizvoda, usluga i tehnologija koji su novi ili znatno poboljšani u poređenju sa onima koji su već dostupni na tržištu s ciljem komercijalizacije, a koja će doprinijeti povećanju prihoda preduzeća. Takođe, podstiče se i razvoj inovacija procesa odnosno uvođenje novog ili značajno poboljšanog načina obavljanja poslova u poslovnom

okruženju s ciljem ubrzanja procesa proizvodnje, povećavanja preciznosti i kvaliteta proizvodnje ili značajnog smanjenja troškova proizvodnje.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 1.000.000 Eura

Trajanje projekata: od 12 do 36 mjeseci

3.5. Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska

Osnovne karakteristike: Stimulisanje pravnih ili fizičkih lica iz Crne Gore koja su u tekućoj godini zaštitili svoj pronalazak patentom u zemlji ili inostranstvu ili su pokrenuli proces međunarodne/evropske zaštite pronalaska kod EPO/WIPO.

Cilj Programa: Podsticanje konkurentnosti privrednih društava u Crnoj Gori kroz zaštitu intelektualne svojine u zemlji ili inostranstvu, kao i fizičkih lica koja obavljaju inovacionu djelatnost (pronalazači ili inovatori) da zaštite svoj pronalazak patentom kako bi pristupili daljem ispitivanju pronalaska, poput ispitivanja u laboratorijskim uslovima, izradi prototipa i daljim fazama razvoja pronalaska koji vode eventualnoj komercijalizaciji i plasmanu na domaće ili međunarodno tržište.

Ukupan budžet: 20.000 Eura

Podnosilac prijave može ostvariti pravo na sredstva iz ove programske linije po osnovu najviše dvije prijave godišnje, bez obzira na kategoriju za koju se prijavljuje.

3.6. Programska linija za podsticanje inovacione kulture

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na aktivno podsticanje inovacione kulture u Crnoj Gori u toku godine u kojoj je objavljen poziv, putem organizacije manifestacija koje doprinose popularizaciji inovacija i inovacionog preduzetništva, realizovanjem aktivnosti na podizanju svijesti o značaju inovacija za održivi razvoj (koncept pametnih gradova, zelena transformacija, plavi rast itd.), kreiranjem takmičenja inovativnih ideja, hakatona, kao i drugih aktivnosti podrške inovacionoj djelatnosti.

Cilj Programa: Cilj je da se ovim instrumentom utiče na percepciju inovacija kao šanse za kreiranje ili unapređenje poslovanja; da se doprinese prepoznavanju kvalitetnih inovativnih ideja i njihovoj afirmaciji; razvijanju vještina mladih ljudi, potrebnih u procesu razvoja inovacija; afirmaciji kreativnosti i inovativnosti u obrazovanju i sticanju poslovnog iskustva i slično.

Ukupan budžet: 50.000 Eura

Podnosilac zahtjeva (ustanova/organizacija) može ostvariti sredstva po osnovu najviše jedne prijave u toku tekuće godine.

3.7. Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na realizaciju intenzivnih obuka, kurseva cjeloživotnog obrazovanja, posebnih programa usavršavanja i sl. za učenike, studente, mlade istraživače i profesionalce, u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore.

Cilj Programa: Cilj je da se ovim putem angažuju istaknuti profesionalci, naučnici, inovatori i/ili preduzetnici iz zemlje i svijeta, koji bi u strukturiranom obliku, kroz obuke u trajanju do 6 mjeseci mogli da doprinesu unapređenju znanja i vještina mladih ljudi (učenika, studenata, mladih istraživača i profesionalaca). Programi treba da se odnose na aktuelne i perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da ubrzanom dinamikom unapređuje ljudske resurse i u kojima nacionalni obrazovni sistem još uvijek ne može da razvije potrebne vještine.

Ukupan budžet: 80.000 Eura

Podnosilac zahtjeva (ustanova/organizacija) može ostvariti sredstva po osnovu najviše jedne prijave u toku tekuće godine.

Kao što je rečeno u prethodnom poglavlju, pored navedenih sedam programskih linija, Fond će tokom 2023. implementirati i program nastao u saradnji tri ministarstva: Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstva kapitalnih investicija. U kratkim crtama prikazujemo i tu programsku liniju u nastavku teksta.

Programska linija za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

Osnovne karakteristike: Podrška aktivnostima koje se odnose na ulaganja u inovativna rješenja i nove tehnologije koje treba da doprinesu unapređenju energetske efikasnosti MMSP u prerađivačkoj industriji, kao i povećanju upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije MMSP u prerađivačkoj industriji.

Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti i/ ili povećana upotreba dostupnih izvora obnovljive energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija. Specifični ciljevi, odnosno ishodi koji se očekuju tri godine nakon završetka sprovođenja projekata, su sljedeći:

- a) Unapređenje poslovanja MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem digitalnih rješenja, koja doprinose poboljšanom upravljanju energijom;
- b) Poboljšano upravljanje energijom od strane MMSP u prerađivačkoj industriji; i
- c) Jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Prioritetne/tematske oblasti: u skladu sa strateškim dokumentima u oblastima nauke, inovacija i pametne specijalizacije Crne Gore, kao i UN Ciljevima održivog razvoja.

Ukupan budžet: 2.500.000 Eura

Trajanje programa: od 6 do 24 mjeseca

4. MEĐUNARODNA SARADNJA TOKOM 2023. GODINE

U okviru međunarodne saradnje aktivnosti u 2023. godini će biti usmjerene (ali ne i limitirane) na:

- Ostvarivanje saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama i sprovođenje
- Inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz međunarodnih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora.
- Podizanje apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova . Priprema aplikacija i realizacija međunarodnih projekata prvenstveno u području istraživanja i razvoja i inovativnog preduzetništva.
- Koordinacija saradnje Fonda za inovacije sa ostalim akterima EU inovacionog ekosistema u cilju implementacije S3 strategije.
- Ostale aktivnosti u cilju uspostavljanja međunarodne saradnje definisane strateškim ciljevima Fonda.

Tokom 2023. godine nastaviće se aktivnosti u okviru uspostavljene saradnje sa regionalnim i evropskim inovacionim agencijama članicama Evropske asocijacije inovacionih agencija (TAFTIE) u cilju transfere znanja i primjene najboljih evropskih praksi u sprovođenju inovacione politike.

Poseban akcenat biće stavljen na intenziviranje saradnje sa Evropskim savjetom za inovacije (EIC) koji predstavlja najambiciozniju inovacionu inicijativu koju je Evropa preduzela, sa budžetom od 10 milijardi Eura za period 2021-2027. Program Kolaborativni grantovi za inovacije Fonda za inovacije Crne Gore je u januaru 2023. god. sertifikovan od strane Evropskog savjeta za inovacije za implementaciju *Plug-In* šeme u okviru programa *Accelerator*, koji je jedan od tri glavna inovaciona programa EIC-a (*Pathfinder, Transition, Accelerator*). Program *Accelerator* ima za cilj podršku MMSP, *start-up* i *spin-off* kompanijama za razvoj i unapređenje revolucionarnih inovacija koje imaju potencijal da stvore nova tržišta ili da dovedu do promjena na postojećim. Nakon dva kruga procjene grupe nezavisnih eksperata, EIC je u 2023.god. sertifikovao za primjenu *Plug in* šeme 50 nacionalnih programa iz 21 države članice i 3 pridružene zemlje među kojima je i Crna Gora. *Plug in* šema predstavlja novinu u programu *Accelerator* koja se primjenjuje samo na projektne prijedloge koji potiču od kompanija koje su dobitnici granta u okviru nacionalnih sertifikovanih programa. U okviru *Plug in* šeme kompanije se ne prijavljuju direktno na *EIC Accelerator*, već se prva faza evaluacije aplikacija kompanija (koje se prijavljuju za *Accelerator*) odvija na nacionalnom nivou. *EIC Accelerator Plug in* šema se sprovodi putem otvorenog konkursa, a kompanije se ocjenjuju na osnovu inovativnosti, potencijala za rast i razvoj, kao i kvaliteta tima. U okviru *EIC Accelerator Plug in* šeme omogućena je finansijska podrška u obliku bespovratnih grantova i investicija u iznosima od 0,5 do 17,5 miliona eura za različite faze razvoja projekta.

Fond planira da zvanično otvori primjenu *Plug in* šeme tokom 2023. godine. Sertifikacija nacionalnog programa Kolaborativni grantovi za inovacije predstavlja potvrdu da metod i kriterijumi nezavisne međunarodne ekspertske evaluacije koje primjenjuje Fond zadovoljavaju standarde Evropskog savjeta za inovacije. U toku 2023. god. Fond će pripremiti prijavu za još jedan nacionalni program za sertifikaciju u okviru *Plug in* šeme.

Tokom 2023. zapoće realizacija dva projekta koja se finansiraju iz EU fondova, a u kojima Fond učestvuje kao jedan od partnera. Projekat *IoT Green Transformation for Academic Society and Business Oriented Ecosystem in Western Balkans* finansiran je iz programa *Erasmus+ Capacity Building* i fokusira se na jačanje saradnje između univerziteta, privrede i šireg ekonomskog i društvenog okruženja kroz partnerstva za transformaciju u visokom obrazovanju, koja imaju značajan uticaj na inovacije i institucionalno upravljanje. Projekat će doprinijeti Evropskoj zelenoj transformaciji (pretvaranje EU u prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. god.) kroz izgradnju kapaciteta u IoT/IoE tehnologijama

za zelenu transformaciju i održivu industriju. Takođe, *IoT ECO* projekat usklađen je sa planom održivih evropskih investicija i jedan od ciljeva projekta je i povećanje svijesti o mogućnostima primjene IoT tehnologija za održivi razvoj. Konzorcijum projekta čini devet partnera iz Crne Gore, Kosova, Albanije, Bugarske, Grčke i Austrije. U okviru projekta *Innovation in Energy Efficiency in Western Balkan* koji je finansiran iz *Western Balkans Fund* učestvuju 12 partnera iz Crne Gore, Albanije i Kosova. Projekat ima za cilj da kroz organizaciju okruglih stolova i manifestacija utiče na povećanje svijesti o primjeni inovacija u energetskej efikasnosti u skladu sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan. Pored navedenih, nastaviće se dalje aktivnosti sa ciljem apsorpcije sredstva iz EU fondova kroz pripremu inovacionih projekata sa međunarodnim partnerima za *Erasmus+*, *Horizon Europe*, *Interreg EuroMed 2021-2027* i ostale dostupne *Europe framework Programe*.

Fond učestvuje u pripremi regionalnog okruglog stola koji organizuje Crnogorska Akademija Nauka i Umjetnosti (CANU) na temu “Perspektive razvoja inovacionih sistema u regionu Zapadnog Balkana” koji je planiran za početak juna 2023.godine.

5. FINANSIJSKI PLAN ZA 2023. GODINU

Finansijski plan Fonda za inovacije Crne Gore za 2023. godinu sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda za 2023. godinu i baziran je na pokazateljima poslovanja u 2022. godini i očekivanim prihodima i rashodima u tekućoj godini.

Prihodi iz budžeta:

Preko Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja za Fond je iz državnog budžeta opredijeljeno 2.400.000,00 Eura.

Fond za inovacije tokom 2023. godine planira pokrenuti sedam programskih linija podrške inovativnoj zajednici, za čiju realizaciju je potrebno izdvojiti 2.000.000,00 Eura.

NAZIV PROGRAMSKE LINIJE FONDA	PREDVIĐENI BUDŽET
Programska linija predakceleracije startupova	100.000,00 €
Programska linija podrške ranoj fazi razvoja startupova	350.000,00 €
Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	1.000.000,00 €
Programska linija za provjeru inovacionog koncepta	400.000,00 €
Programska linija vaučera za zaštitu i razvoj pronalaska	20.000,00 €
Programska linija za podsticanje inovacione kulture	50.000,00 €
Programska linija za realizaciju edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije Crne Gore	80.000,00 €
UKUPNO:	2.000.000,00 €

Tabela 1: Okvirni plan objavljivanja javnih poziva tokom 2023. godine

Za navedene programe, potrebno je obezbijediti adekvatnu evaluaciju i monitoring (međunarodni eksperti, investiciona komisija, mentori i treneri) pa je za te potrebe opredijeljeno 100.000,00 Eura.

Za operativne troškove opredijeljeno je 400.000,00 Eura, od čega za troškove rada (troškovi bruto zarada zaposlenih i naknada zaposlenih, naknade za rad Odbora direktora, ugora o djelu, autorskih ugovora, troškovi službenih putovanja) ukupno 235.000,00 Eura.

Materijalni troškovi i usluge (troškovi materijala, troškovi opreme i namještaja, troškovi usluga, režijski troškovi) su procijenjeni na 65.000,00 Eura.

Iz budžeta za 2022. godinu preostalo je 15.751,87 Eura za operativne troškove i 29.983,69 Eura odobrenih Godišnjim planom rada i finansijskim planom za 2022. godinu za realizaciju programske linije Inovacioni vaučeri koja će biti otvorena do utroška sredstava.

Međunarodni projekti i ostala sredstva:

Za implementaciju Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2023. godinu obezbijeđena su sredstva u iznosu od 2.500.000,00 Eura iz dva izvora, i to:

- Nacionalni budžet: Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, u iznosu od 1.000.000,00 Eura, i
- Instrument za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize: za namjene Programa za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji predviđeno je 1.500.000,00 Eura.

...**IDEJE** SE
ISPLATE...

